

Szerkesztőség:
Templomudvar 2. szám

Kiadóhivatal:
Sándor király-utca 9. sz.

Sürgőny cím: Délbácska
Telefonszám: 137

DÉLBÁCSKA

Előfizetési árak:
Egy óra - - 20 dinár
Negyedévre - 60 dinár
Félévre - - 120 dinár

Egyes szám ára:
1 DINAR

NOVISAD, 1922 október hó 3 || POLITIKAI NAPILAP || III. évf. 219. szám Kedd

Képviselő urak!

Az SHS királyság magyarsága élet-halál harcát vivja egy céltudatos politika ellen. Azon politika ellen, amely el akarja sorvasztani a magyar vezető közeposztályt, nem egyszerre, hirtelen — mert ezt nem tartja opportunusnak — hanem lassan, lépésről-lépésre, hogy idővel megfosszon bennünket a vezető értelmiségtől. Ez a politika nagyon távolfekvő végcélokra néz és kérdés vajjon a nagy erőlködésbe nem szakad-e bele a rája pazarolt energia. A lassu el-sorvasztást választották ki részünkre, amely fájdalmas, mert minden porcikánkat égeti, tépi. Nagyon jól tudják, hogy minden népnek legszentebb és épen ezért legérzékenyebb pontja a nyelve, a kulturája, mert amíg a nemzeti nyelvvel nemzeti kulturájának áldozhat, addig él és létezik. Kiadták hát a jeleszt: először a kulturát kell kikezdeni és már hozzá is láttak, hogy az iért módszer szerint végrehajtsák terveiket. A novisadi magyar gimnáziumot már beszüntették az ismert eszközök igénybevetelével és nem nekünk magyaroknak kell elpirulni ezek miatt. A magyar iskolák sorsa a magyar nép sorsa. Ezt önök képviselő urak különösen jól tudják, mert évtizedeken át küzdöttek a saját nyelvükért, a saját kulturájukért, akkor azonban sohasem intéztek hivatalos és nem hivatalos helyről olyan támadásokat ez ellen, mint most a magyar nyelv, a magyar kultúra, szóval a magyar iskolák ellen. Önök voltak azok, akik mindig hirdették a gondolatszabadságot és sohasem történt ez ellen olyan támadás, mint most. Ez ellen egyetlen szavunk sincsen. Képviselő urak! Könnyű szerep a miénk, nekünk csak az urak szavait kellene idéznünk ahhoz, hogy bebizonyítsuk: nem méltóak ezek a tettek az ígéretekhez, nem méltó azokhoz, akik sikereket kívánnak elérni vele és nem méltó azokhoz sem, akiket vele emberi és kulturális jogoktól kívánnak megfosztani. Mi tudjuk, hogy más az elmélet és más a gyakorlat, mi tudjuk, hogy kortesköruton sokat szokás ígérni és az ígéretek megtartása nem kötelező, de mi azt is tudjuk, hogy az urak hittek a lelkiismeret és gondolat szabadságában, akkor amikor azt a maguk számára követelték. Ma, amikor a helyzet megváltozott, engedjék meg bizonyos kisebb-ségeknek, hogy olyan szívósággal, fáradhatatlan energiával és becsületes lelkesültséggel küzdjenek kulturális és népi jogaik elismeréséért, mint tették azt a szlávok elhelyütt a volt magyar rezsimején. Mi nem kívánunk azoknál liberálisabb képviselőket, még csak több eredményt sem.

Kisebb török csapatok átkeltek a Boszporuson

A szovjet hajlandó a török csapatokat Thrakiába szállítani - Franciaország nem vesz részt a keleti háboruban

Athénből jelentik: A thrakiai görög hadsereg főparancsnoka jelenti, hogy a törökök a semleges zóna megsértésével benyomultak Stoandias környékére, Salalon falut megszállották és 11 görög katonát megöltek. A görög ellentámadás a törököket elűzdte. Ez alkalommal egy török tiszt és 25 ember elesett.

Az Intransigeant konstantinápolyi jelentése szerint *háromszáz főnyi kemalista lovasság Beikos közelében átkelt a Boszporuson.* Kemal pasa elfogadta a szovjetkormány ajánlatát, hogy a török nacionalista csapatokat orosz hajókkal szállítsák át Ázsiából Thrakiába. A moszkvai kormány ugyanis hajlandónak nyilatkozott, hogy nagyobb számú hajókat küld a kisázsiai partokra, me-

lyek Midiába szállítanak a török csapatokat. Kemal pasa csapait a Fekete tenger partjain összevonhatná, hogy Thrakiába juthatnának anélkül, hogy a semleges zónában álló brit katonasággal, vagy a szorosokat védő csapatokkal összeütközésbe jutnának.

Poincaré közölte a londoni kormánnyal, hogy minden körülmények között békét akar. Ha keleten kitörne a háboru, Franciaország ebben nem venne részt.

Athénből jelentik, hogy a forradalmi bizottság elhatározta, hogy a törvénykibocsátás jogát az új kormányra ruházza. Az őrizetben levő politikusokat az új nemzetgyűlés összeüléseiig fogva tartják.

Az antant nem tesz további engedelményeket Kemálnak

Anglia egyedül is kész katonai akcióra Törökország ellen

Lloyd George magántitkára újságírók előtt a következő kijelentést tette: A jelenlegi helyzet tovább nem tarthat és a törököknek meg kell kezdeniök a visszavonulást. Az angolok nem elég dühösek meg azzal, ha a törökök beszüntetik a további előnyomulást. Egyébként pedig Harrington tábornoknak meg van a joga, hogy ultimátum formájában szólítsa fel Kemal pasa seregeit, hogy vonuljanak vissza a semleges zónából. A törökök — úgy látszik — újabb engedelményeket kívánnak, *de a szövetségesek közös jegyzéke az engedelményeket teljesen kimerítették* és többre semmi körülmények között sem hajlandók. Arról már szó sem lehet, hogy az angolok Franciaországot egy közös akcióban való részvételre szólítják fel, ellenben *Anglia szuverén jogának tartja, hogy megtehesse bármilyen katonai intézkedést teljesen önállóan a franciák megkérdezése nélkül is.* Ha Kemal pasa nem teljesíti az angol felszólítást, nemcsak katonai intézkedések következnek, hanem a már tett engedelményeket is visszavonják. Épen ezért a helyzetre való tekintettel az alsóház tagjait óvatosságból Londonba kérték, hogy a parlament gyors összehívásának

semmi akadályja ne legyen.

A francia lapok rendkívül horderejűnek mondják az angol kormány elhatározását, mellyel Kemal pasát felszólította, hogy csapatait vonja vissza. A Petit Parisien szerint Londonban ma sokkal nagyobb az izgalom, mint 1914-ben.

A Daily News jelenti, hogy az angol kormánykörökben tegnap hire járt, hogy a törökök tegnap megjelentek Konstantinápolyal szemben a kizásiai part egy pontján. A helyzetet emiatt igen súlyosnak tartják.

A Petit Journal jelenti Londonból, hogy Oroszország a román határon nagyobb csapatokat von össze. Hivatalos szovjetkörökben hangoztatják, hogy Oroszországnak nem célja a háboru, de azért mégis mindenben támogatja Törökországot. Litwinow népbiztos Berlinben a Vossische Zeitung munkatársának kijelentette, hogy Angora és Moszkva között teljes az egyetértés és reméli, hogy Kemal pasa nem feledkezik meg az orosz-török egyezségről. A legtöbb francia lap az angol-török háborút elkerülhetetlennek tartja és az eseményekért a felelősséget Lloyd Georgera hárítja.

Kemal pasa válaszjegyzéke

A Lokalanzeigernek jelentik Londonból: A kormányhoz ma érkezett be Kemal pasa válasza, melyet Harrington angol főparancsnoknak adott át. A válaszában Kemal pasa azt ajánlja, hogy a mudániai találkozástcsütörtökre tüzzék ki. Ezen Franciaország és Olaszország részéről Charph és Mombelli tábornokok vesznek részt A válasz folytatán a

válság lényegesen enyhült, noha még súlyosnak tekinthető.

A francia kormány most teszi közzé a szeptember huszonkilencediki jegyzéket, amelyet az angorai kormány külügyminisztere, Jussuf basa küldött neki. Ezen jegyzékben az angorai kormány a következőket mondja: Bizva azokban az ígéretekben, melyeket Franklin Bouil-

lon teljes egyetértésben az antant párisi képviselőjével a török csapatok főparancsnokának tett, valamint abban a meggyőződésben, hogy haladéktalanul megkezdődnek a tárgyalások egy igazságos béke megteremtésére, parancsot adunk ki, hogy a csapatok azonnal szakítsák meg a Konstantinápoly és Csanak felé irányuló hadműveleteiket. Franklin Bouillon ígéretei után reméljük, hogy a szövetségesek igazságosan gondoskodnak Törökország céljairól. Ellenben veszedelmes, hogy a török területek akárcsak egy nappal is tovább a görög hadsereg igazgatása és megszállása alatt legyenek.

A szövetségesek megszállják Thrákiát?

Szmirnából jelentik, hogy Franklin Bouillon táviratban közölte a francia kormánnyal, hogy a Kemállal közösen megállapított feltételek szerint a szövetségesek haladéktalanul megszállják Thrákiát, Drinápolyban, Gallipoliban, valamint a különféle stratégiai pontokon biztosítanak a katonai közigazgatást. Thrákiát egy hónapon belül átadják egy, a kemalista csendőrségtől támogatott bizottságnak, amelynek birtokában maradna a békekötés utánig. Ma, október 3-án Mudaniában katonai konferencia lesz, amelyen megállapítják a semleges zóna kiürítésének feltételeit, s megteszik az előkészületeket az október 15. táján összeülő békekonzferenciára.

Athénből jelentik: A forradalmi bizottság a törvényhozás jogát ráruházta az új kormányra. A fogságban levő politikusokat az új nemzetgyűlés összeülései fogvatartják. A király tegnap fogadta a forradalmi bizottságot, Genatasz beszédében kijelentette, hogy a nemzetet a legutóbbi esztendő szerencsétlen eseményei, különösen a kisázsiai háboru

Ezért feltétlenül szükséges, hogy a görögök haladéktalanul vonuljanak ki Thrákiából — egészen a Marica folyóig Drinápolyt is beleértve — és e területek adassanak át a török nemzeti hadseregnek. A jegyzék a szövetségesek és törökök konferenciája napjára október harmadikát javasolja. A konferencia célja valamennyi kérdés rendezése a törökök és az antant kívánságainak összehangolásával. Török részről Izzed pasa, a nyugati csapatok parancsnoka vesz részt a konferencián. A jegyzék végül kéri az antantot, hogy nevezze meg képviselőit.

balsikerei forradalmasították. Az évek óta dicsőségesen harcoló hadsereg és flotta eltávolította helyeikről azokat, a kik felelősek a szerencsétlen események bekövetkezéséért, s akik megfosztották Görögországot a világháborubeli szövetségei támogatásáról. Boldogok a vérontás nélküli sikerért. A tegnap még egymást marcangoló pártok ma már együttesen jelennek meg a király előtt, hogy az ország boldogulásáért közösen munkálkodhassanak.

Szófiából jelentik: A thrákiai törökök tömegesen menekülnek miután a görögök bánásmódja türethetlenné teszi helyzetüket. Egyes görög bandák a bolgár határőrségeket több helyen megtámadták a Kirkiliszse—Tirnovói vonalon. A támadó csapatokat a bolgárok szét szórták. Szófia jelentés szerint a bolgár közvélemény a legnagyobb figyelemmel kíséri az eseményeket, s meggyőződése, hogy tekintetbe veszik jogos érdekeit. Az egész országban tartott gyűléseken ilyen értelemben hoztak határozatokat.

A radikális-párt sombori gyűlése

A párt alkotmányrevíziót követel — Elégedetlenség a koalíció eddigi munkája fölött — Szakítást követelnek a demokratákkal — Bolsevizmussal vádolják a demokrata pártot

A radikális párt vajdasági és szerémségi kiküldöttjeinek sombori nagygyűlésén két miniszter és az országos pártvezetőség főbb tagjának jelenlétében hangzottak el a kijelentések, amelyek szerint a politikai helyzet tarthatatlanságából csak egy kivezető út van: a vidovdáni alkotmány revíziója. Ezzel a megállapítással egy államfentartó párt nagygyűlésén polgárjogot nyert az a politikai gondolat, amelyért eddig, ha más helyről hangzott el, keresztrefeszítették az embereket. A vajdasági radikálisok sombori értekezletén és az azt követő népgyűlésen a radikális párt sok vezető tagja, három miniszter, köztük Ninics is, megjelent. A szombati előkonferencián, amelyen előkészítették a nagygyűlés anyagát, különös feltűnést keltett Trifkovicz törvényegységesítő miniszter beszéde, aki elítélte a jelenlegi rendszert és heves támadást intézett a demokraták ellen, akik — úgy mond — még nem elég érettek ahhoz, hogy egy országot kormányozzanak és akik szuronyokkal akarnak kormányozni.

A szombat esti értekezleten megbeszéltek azt a határozati javaslatot, amelyet népgyűlés elé terjesztettek s amelynek lényege az volt, hogy a vajdasági radikálisok elítélik a jelenlegi kormányrendszert és azonnali szakítást követelnek a demokratákkal.

Vasárnap délelőtt tovább folyt a tanácskozás különösen arról, hogy megalkossák-e a külön pártvezetőséget a vajdasági radikális párt számára. Az erre vonatkozó indítványt elvben elfogadták.

Délelőtt fél 11-kor kezdődött meg a népgyűlés a városháza előtti téren. A megnyitót

Miladinovicz Zsvikó (Szerémség) mondotta, akinek beszéde után Gavriła Emil beszélt. Ecseletelte azt az elégedetlenséget, amely a radikális párt hívei között támadt azért, mert együtt dolgoztak más pártokkal és megengedték azt, hogy borzalmas dolgok történjenek olyan miniszteriumokban, mint aminő a belügy, szociálpolitikai és pénzügyminiszterium.

— A horvátok — úgy mond — elégedetlenek és elégedetlenségük főoka a jelenlegi vidovdáni alkotmány és az ország területi felosztása. Feltétlenül szükséges, hogy szakítsuk meg a koalíciót a demokratákkal és kezdet nyujtsunk a horvátoknak.

Ezután előterjeszti a határozati javaslatot, amely a következőképpen hangzik:

„A vajdasági és szerémségi radikálisok nagygyűlése Somborban nagy meglepéssel konstatálja azt a tényt, hogy a radikális párt a legnehezebb viszonyok között is megtartotta egységét. Elégedetlenségét fejezi ki a koalíció eddigi munkája felett, s a koalíció föltétlenül és mielőbbi megszakítását követeli, mert ez a koalíció káros egy a radikális párt érdekeire, mint az államra nézve. A radikális párt az összes kérdésekben feltétlenül egyetért és magában a pártban sohasem fog szakadás bedllani“.

Ezután Miletics Szlavkó volt miniszter beszélt és kijelenti, hogy harmincyole évvel ezelőtt apja ugyanezen a téren alapította meg a szerb radikális pártot. Azonban most a radikálisok eljutottak odáig, hogy megalakítsák a vajdasági radikális párt szervezetét, radikális intézőbizottságot.

Ezt a javaslatot a népgyűlés elfogadja és az elnök kérdésére kimondja, hogy elvben hozzájárul ahhoz, hogy megalkossák a vajdasági radikális párt intézőbizottságát.

Ezután Ranovics Lázár (Szerémség) kijelenti, hogy a demokrata párt bolsevista, mert amit most a demokrata miniszterek művelnek, az tiszta bolsevizmus. Azonnali választásokat követel. Sztojánovics Aca megengedhetetlennek tartja, hogy különbség legyen az ószerbiai és az idevaló szerbség között. Ljuba Jakovlevics (Vukovár) az ottani felfogást tolmácsolja és beszédével a nagygyűlés véget ér.

A kormánykrízis

A sombori radikális gyűlés hatása — Ma lesz a döntés — Összehívták a parlamentet

Beograd. (Eredeti távirat) Az egész beogradi sajtó foglalkozik a radikális párt sombori gyűlésével, melynek igen nagy belpolitikai fontosságot tulajdonít. A lapok szinte egyöntetű véleménye szerint a gyűlés nyomán, melyen állást foglaltak az alkotmányrevízió és a demokratákkal való szakadás mellett, a jelenlegi kormánykoalíció meg fog szakadni, ami maga után vonná az egész Pasics kormány bukását.

A kormány ma este ülést tartott, melyen Pasics elnöklése alatt a betegeskedő Prilicsevicsen kívül résztvettek a kormány összes tagjai. Miután Pasics ismertette a külpolitikai helyzetet, a minisztertanács a zombori gyűlés után előállított helyzetről tanácskozott. Mint tudósítónk a minisztertanács egyik részvevőjétől értesült, a kormánykrízis fennáll, a döntést azonban a valószínűleg egész az éjjelen át tartó minisztertanács fogja hozni. Ha a megegyezés még az utolsó pillanatban nem sikerül, Pasics holnap reggel megjelenik a királynál és beterjeszti neki az összkormány lemondását.

A krízisre való tekintettel Ribár Iván parlamenti elnök ma táviratilag csütörtökre, f. hó 5-ére Beogradba hívta a parlament összes képviselőit.

Az Alliance Israelite panasza Magyarországra ellen a Népszövetség előtt

Genf. (Er. táv.) A Népszövetség tanácsa mai napirendjén az Alliance Israelite felterjesztése szerepelt, melyet a Népszövetséghez intézett a magyarországi numerus clausus miatt. A felterjesztést a kisebbségek védelméről szóló eljárás szabályai szerint közölték a magyar kormánnyal, melynek nevében a Népszövetség mellett működő genfi magyar titkárság válaszolt, visszautasítva a felterjesztés állításait, egytural magyarázatát adva azon okoknak, melyek a magyar törvényhozást a törvény megalkotására kényszerítették. A tanács úgy határozott, hogy mielőtt a felterjesztés kérdésében állást foglalhatna, mindenekelőtt ismernie kell a törvény alkalmazását, vajjon a gyakorlatban csakugyan megsérti-e a kisebbségek törvényes jogait. A magyar kormány tagadja, hogy a numerus clausus törvénye sértene a kisebbségek jogait és kifejti, hogy a nemzet parancsoló szentségeinek szemmel tartásával akarja azt alkalmazni számolva a kisebbségek jogaival és érdekeivel. Minthogy a Népszövetség Tanácsa a viszonyok ismerete nélkül nem dönthet a Zsidó Szövetség panasza felett, kérni fogja a szükséges adatokat, hogy világosan ismerhesse a törvény végrehajtását. Bánffy magyar külügyminiszter egyébként a Tanács ülésén kiegészítő magyarázatokkal szolgált, megemlítve hogy a szegedi Erzsébet egyetemen igen sok zsidót avattak fel és hozzájárult ahhoz, hogy a szükséges tájékoztatásokat a Tanácsnak megadja.

Tőzsdei árfolyamok

Zürich, okt. 2. Zárlat. Berlin 0'31 (0'33), Hollandia 20775 (208—), Newyork 536— (537—), London 2352 (2346), Páris 40'70 (40'65), Milánó 2290 (2275), Zagreb 18250 (1'85), Prága 1660 (1660), Budapest 0'22 (0'2150), Varsó 0'06 (0'0625), Bécs 0'00750 (0'00750), bélyegezett osztrák korona 0'00875 (0'00875).

Tovább esnek a husarak

Vasárnap már 40 koronás marhahúst árúsítottak a Vasut-utcában — 20 koronával esett a sertéshus ára

(Saját tudósítónktól.) A Délbácska néhány nappal ezelőtt részletesen foglalkozott a mezőgazdasági termények árának esésével, táblázatos kimutatásban közölve az árak kialakulását és lemorzsolódását szeptember hónapban. Már akkor volt alkalmunk rámutatni arra, hogy a tengerivel üzött lelkiismeretlen spekuláció hajtja fel mesterségesen a sertéshús és a sertéshus árát. Ugyanakkor rámutattunk arra is, hogy a kukoricával üzött spekuláció „krachja” után az árak sülyedésének itt is be kell következnie. Egyelőre csak a sertéshus ára esett, ugyanis *detail forgalomban mártól kezdve már 80 korona, ami kilogrammonként 20 koronás olcsóbbodást jelent.* Ennek megfelelően a sertés élősúlybani ára is jelentékeny esést mutat, amennyiben az *elsőrendű sertéshus kilogrammonkénti ára tegnap óta élősúlyban 62—63 korona, ami tízkoronás kilogrammonkénti áreséssel egyenlő.*

Hasonló árcsökkenést mutat a marhahús is. Tegnap az egyik Vasut-utcai mészárosüzletben megtörtént az a hihetetlennek látszó dolog, hogy a *marhahús kilogrammját negyven koronáért árúsították.* Ez az ár, mint feltűnő és egyben kivételes jelenség szerepelt a tegnapi piacon, miután más helyeken csak 48 koronáig sülyedt le a marhahús ára, *de ez is 18 koronás áreséssel felel meg.* A legjobb minőségű marhahús ára ma maximálisan 60 korona, s a hus minősége szerint állapítják meg a különböző helyeken az árakat 48 és 60 korona között.

Ugy a termény, mint a husarak tehát a legfontosabb közszükségleti cikkek árának esése azt a reményt keltik, hogy a helyzet a legközelebbi jövőben méginkább javulni fog. Leta-gadhatatlánul elérkezett az az idő, amikor — külső körülmények kényszerítő erejének hatása alatt — egy kikerülhetetlen és szisztematikus olcsóbbodási folyamat, hogy úgy ne mondjuk, egy „*olcsósági hullám*” következett be. Akármilyen váratlan esemény is az árak esése, s legyen benne része a valuta feljavulásának, vagy az életbeléptetett intézkedések szigorának, mi a helyzet illetően való kialakulását a legnagyobb örömmel üdvözljük.

A Népszövetségi Tanács új tagjai

Genf. (Eredeti táv.) A Népszövetségi gyűlés tegnap délelőtt tartotta utolsó ülését, amelyen Edwards elnök kiküldötte a népszövetségi tanács nem állandó tagjaivá megválasztott hat ország nevét, ugymint Brazília, Spanyolország, Uruguay, Belgium, Svédország és Kína. A két új tagság Svédorszáé és Uruguayé. A kisantant nem kapott helyett a Tanácsban, Jugoszlaviára 15 szavazatot esett, a szükséges szavazatok száma pedig 23 volt. A Tanács tagjai Branting svéd miniszterelnököt és Uruguay delegátusát melegen üdvözlötték.

A vajdasági Iparos-Szövetség megalakulása

A szövetség ipariskolák, műszaki tanfolyamok, beszerző- és fogyasztási szövetkezetek, valamint iparos-bank felállítását tervezi

(Saját tudósítónktól). Vasárnap délelőtt minden reklámos zaj nélkül adtak találkozót egymásnak Novisadon a vajdasági iparosok képviselői, hogy a „*Tartományi Iparosok Szövetsége*” megalakításával egységbe tömörítve a Vajdaság iparosait, a szövetség közös erkölcsi és anyagi erejével védjék és támogassák az eddig szervezetlen iparosság érdekeit. Az alakuló nagygyűlésen, melyen a vajdasági kisiparosság képviselőit mintegy 40 kiküldött vett részt, kimondták, hogy az iparososztály szellemi és anyagi felsegítésére

ipariskolákat és műszaki tanfolyamokat állítanak fel, építenek egy Iparos-Otthont, alakítanak olcsó kölcsönök biztosítása céljából egy Iparos-Bankot, s úgy a nyersanyag, mint a szükséges élelmiszerek beszerzésének biztosítására megszervezik az iparosok termelő és fogyasztási szövetkezetét is, amely a szükséges szármok és munkagépek kiutalásáról gondoskodni fog.

Ennek a nagyszabású tervnek a megvalósítására oda fognak hatni, hogy a *Vajdaság területén önálló iparkamara létesüljön.* A gyű-

lés határozatot hozott, amelyben kéri, hogy az Ipartörvény megfelelő rendelkezései a Vajdaságra is kiterjesztessenek. Hosszu vita és számos felszólalás után megalakult az Iparos-Szövetség tartományi igazgatósága, amely a következő tagokból áll:

Elnök: Milán P. Jovánovics. Tagok: Daka Popovics mérnök, Ciedlik Ferenc, Nedelykov Vladimir (Novisad), Madákovics Daniló (Szt-Pazova), Szimics Péter (Srbobran), Sramm Nándor (Senta), Mladen Vlaski (Sid), Sefcsics Alajos (Szubotica), Klein Jakob (Verbász), Szoldatevics István (Cserevics), Döme Ferenc (Temerin).

A tartományi igazgatóság hét tagjából egy végrehajtó bizottságot alakítottak, amelynek célja a kisiparosság fentebb ismert terveinek részletes kidolgozása és megvalósítása. A pénzügyi ellenőrző bizottságba beválasztottak: Jovan Zsupanszki és Milan Katyanszki Novisadról és Rác Pál Titelről.

Az iparosok tartományi szövetsége ezután is csatlakozásra szólítja fel az összes, eddig még nem jelentkezett ipartestületeket, miután a Szövetség, csak az egész iparososztály támogatásával tudja nagyszabású és az iparosság jövőjére messze kiható terveit megvalósítani.

Egy cseh főpap véleménye a cseh-szlovák egységről

A szlovák nemzet sohasem válik renegáttá „Cseh-szlovák” csak az, aki megtagadta és elárulta nemzeti mivoltát.

A Prágai Magyar Hírlapból vesszük át a következő cikket: Horský Rudolf dr. érseki helynök, a cseh keresztényszocialista párt megalapítója s az osztrák parlamentnek volt keresztényszocialista tagja, a Cseh című lapban hosszabb cikksorozatban foglalkozik Hlinka András politikai egyéniségével s a szlovákságnak nemzeti önállóságra irányuló törekvéseivel. Horský dr. alapos okfejtéssel kifejti, hogy a szlovákságnál megvan az a három tényező, amelyet a nemzeti önállóság megkövetel. A szlovákság nyelve ugyanis külön, önálló nyelv, a szlovákság továbbá sajátos nemzeti jelleggel bír és végül saját történelmi területtel is rendelkezik.

Horský szerint az ócseh s a szlovák nyelv talán nyelvjárásai lehettek egy közös nyelvnek, de a cseh nyelvjárás idővel egyénileg külön fejlődött s külön nemzeti nyelvvé vált, amely nagyon is eltér az ócseh nyelvtől. Mivel a szlovák intelligencia nagyrésze szlovák főiskola hiányában a prágai cseh egyetemen végezte tanulmányait, némelyek a cseh nyelvet irodalmi nyelvként kezdték használni, de a mindennapi életben a szlovák nyelvet használták, amelynek írásbeli emlékei a tizennegyedik századig nyúlnak vissza. A tizenharmadik század végén a szlovák intelligencia szakított a cseh irodalmi nyelvvél s Bernolákék a mindennapi életben használt szlovák nyelvet használták ezennel írásaikban is.

Ha a kezünkbe vesszük Hattalának nyelv-tanát, föltétlenül arra a meggyőződésre kell jutnunk — írja Horský dr. — hogy a cseh és a szlovák nyelv két egymástól különböző nyelv s hogy nincs igazuk azoknak, akik azt állítják, hogy a szlovák nyelv csak nyelvjárása a csehnek s így nem volt igaza Massaryknak sem, amikor 1916-ban az angol kormányhoz intézett memorandumában azt írta, hogy a szlovákok voltaképp csehek, akik külön nyelvjárást beszélnek. Aki — így folytatja Horský — azt állítja, hogy a szlovák nyelv csupán nyelvjárás, annak meg kellene engednie azt is, hogy a cseh nyelv dialektusa a lengyel nyelvnek s az ukrán nyelv dialektusa az oroszoknak. Nyilvánvaló tehát, hogy a szlovák nyelv éppen olyan önálló nyelv, mint a cseh nyelv.

De a szlovákságnak külön nemzeti jellege is van. Egyes fizikai és lelki közösségtől eltekintve, amnyi sajátos különvonásaik vannak, hogy a szlovákokot nagyon könnyen megkülönböztethetjük a csehtől.

A becsületes és őszinte szlovákból sohasem lesz cseh. Az bizonyos, hogy a szlovákság körében is vannak renegátok, akik judáspénzért elárulják szlovák voltukat, de ezek csak egyes egyének. A szlovák nemzet, mint ilyen, sohasem válik renegáttá. Ahogy nem sikerült a magyaroknak ezer esztendő alatt megmagyarosítani a szlovákokat, úgy az elnemzetlenítés nem fog sikerülni a cseheknek még kétezer esztendő alatt sem és a Szlovenszkó elcsehesítésére fordított milliókat teljesen fölöslegesen dobják ki.

A szlovákok — Horský véleménye szerint — több mint ezer esztendeje lakják Szlovenszkót, tehát talán hosszabb ideje, mint a csehek Csehországot. Történelmi joguk van tehát ahhoz, hogy ott éljenek.

Mindebből kiténik — így folytatja cikkét Horský — hogy a szlovákok valamennyi szláv nemzetől, tehát a csehektől is, önálló nemzetet alkotnak, külön saját nyelvvél bírnak, amely önálló nyelv, s nem nyelvjárása valamely más nyelvnek. Saját nemzeti jelleggel, saját történelmi területtel rendelkeznek, amelyen több mint ezer esztendeje laknak, s így joguk van a nemzeti önállóságra, azaz a nemzeti autonómiára.

De ez szerinte kiténik abból is, hogy de faktó semmiféle cseh-szlovák nemzet nem létezik, s hogy csak szlovák és cseh nemzetről lehet szó. Abból, hogy egy köztársaság létezik, amely a cseh korona országaiból és Szlovenszkóból áll, arra következtetni, hogy a köztársaság lakói egy cseh-cslovák nemzetet alkotnak, éppen olyan ostobaság volna, mintha valaki osztrák-magyar nemzetről beszélt volna.

A cseh-szlovák névvel legföljebb azt lehetne illetni, aki megtagadta, eladta, s elárulta szlovák nemzeti voltát, s átevezett a csehekhez. A prágai centralisták ilyen cseh-szlovákokat szeretnének a szlovákokból csinálni és éppen ezt akarja Hlinka teljes erejével megakadályozni.

Női és férfitisztviselő

— kezdők és némi gya. orlati rendel-
kezők — felvétel és az

**Ipar és Kereskedelmi
Takarékpénztárnál**

Keresünk továbbá levelezőt, perfect
gy. s. r. 10-335

HIREK

— Sándor király megköszönte a Magyar Párt üdvözlő táviratát. Sántha György dr. a jugoszlávai Magyar Párt elnöke a kabinetirodától ma a következő levelet kapta:

Beograd, 1922. szept. 28.

Öfelsége a király kabinetirodájára

Dr. Sántha György urnak

a Szerbek, Horvátok és Szlovének királyságában élő magyar nemzeti kisebbség elnökének
Subotica

Uram!

A Király Öfelségét kellemesen érintette a királyságban élő magyar nemzeti kisebbség alattvalói hódolatának nyilvánítása.

Jankovics (s. k.)

— Dr. Völgyi János megszökött. A subotikai kémkedési per egyik elítélte, dr. Völgyi János, akit a marasztaló ítélet öt évi fegyházzal sújtott, szombaton este megszökött lakásáról, ahol eddig — betegségére való tekintettel — őrizték. Az államügyész dr. Völgyi ellen körözlevelet adott ki. Völgyi minden valószínűség szerint Magyarországra szökött.

Műkedvelői előadás Somborban.

A Sombori Tornakör műkedvelő gárdája nagy sikerrel mutatta be szombat este a városi színházban az „Uzsai gyöngy” című népszínművet, mely a színlap szerint Tóth Ede munkája (?). Az előadás lelke a főszereplő Csekéné Krausz Rózi volt, aki egy csapással a legjobb sombori műkedvelők közé került. Különösen művészienségen játszott meg a második felvonás egyes jeleneteit. Mellette Micskó Panni, Ádám Panni, Trebitscher Vilma, Molnár, Luxéder, Mendler és Pasztrovich tüntek ki a főbb szerepekben. A többi szereplők is tudásuk legjavát adták. A rendezés nehéz munkáját dr. Scheib Károly végezte.

— A novisadi sportegyesületek táncmulatsága. A NAK, NFK, OSKV és a Juda Makkabi 5-én csütörtökön közös rendezésben nagyszabású jótékony célú mulatságot rendeznek. A táncmulatságot hangverseny előzi meg, amelynek kimagasló száma *Dimitrije Kuragin* az odessai, majd kiewi operák kitűnő tenoristájának fellépte. Műsorában a Troubadour, Neron, Walkür, Tannhäuser, Aida, a Zsidónő és a legkiválóbb orosz zeneszerzők remekművei szerepelnek. Kivüle Valentini Valjina ballet-táncosnő fellépte jelent elsőrangú élvezetet. A hangverseny este 8 órakor kezdődik.

— Az idei Nobel-díj egyik legkomolyabb jelöltje — párisi lapok szerint — Maxim Gorkij, az ismertevű orosz író.

— A nők csizmát fognak viselni a télen. A novisadi asszonyok és leányok nyugodtan végzik napi munkájukat s nem is sejtik, hogy a téli divat mily meglepetést tartogat számukra. Párisból jelentik, hogy a legilletékesebb divathölgyek döntése szerint az idei télen minden valamirevaló nő oly magasszárú cipőt fog viselni, amely csizmát ak is beillik. „A női csizma — mondotta egy szaktekintély — voltképpen logikus folytatása a hosszuszárú cipőnek. Mindenki tudja, hogy az utóbbi esztendőben a női cipők szára mind hosszabb és hosszabb lett, úgy, hogy legutóbb már majdnem térdig ért. Olyan cipőt, amely térdig ér, nyilvánvalóan nem lehet többé cipőnek nevezni. Ennek a becsületes neve — csizma. Egyáltalán nem lehet arról beszélni, hogy ezen a téren a divat tulzásba csapott volna. A női csizmák természetesen rendkívül kecsesek és izlésesek lesznek. Akár nagyon magas szárú cipőknek is lehet majd őket nevezni. Számos mondaine-nő már megrendelte a téli lábbelijét, sőt többen már ki is próbálták. Semmi kétség, hogy a női csizma csakhamar közkedvelté válik. Számítunk rá, hogy eleinte idegenkedéssel fog találkozni, de vajjon a rövid szoknya nem találkozott-e eleinte idegenkedéssel? Mindamellett nem lehet állítani, hogy szép pályát be nem futott volna...” A francia főváros szalonjaiban nagy megütközést keltett a téli divat meglepetése. Főképpen azt vetik etlene, hogy nem juttathatja érvényre a női bokát.

— Dr. Tapavica György nyug. városi tanácsnok, az orsz. közgazdasági tanács tagja, városunkban ügyvédi irodát nyitott.

Csicserin a külföldi tőke uralmától félti Oroszországot

Berlin, okt. 2. Csicserin orosz külügyi népbiztos tudvalevőleg a genai konferencia óta Németországban tartózkodott. Flutazása előtt érdekes nyilatkozatokat tett a német sajtó képviselői előtt, melyek élesen világítanak be a mai orosz viszonyokba s a moszkvai kormány politikájába. Különös figyelemre tarthat számot, hogy Csicserin a szovjetrendszer keletkezését és fennállását elsősorban külpolitikai okokkal magyarázza.

„A szovjet történelmi szükségesség”

— Általában azt tartják — mondta Csicserin — hogy kommunista teoretikusok ragadták kezükbe a hatalmat Oroszországban, hogy elméletüket a gyakorlatba átvigyék és hogy kísérletük meghiusult. Ez a beállítás az események tényleges fejlődésének teljes nemismerését árulja el. A szovjeturalom fejlődésének minden fázisát a szükségszerűség hozta magával. A szovjetrendszer spontán állott elő az orosz életből. Akik polgári demokrata uralmat szeretnének, elfelejtik, hogy Kereszki már kísérletezett ezzel és rendszere elégtelennek bizonyult. Történelmi okok érthetővé teszik kudarcát.

— Az orosz helyzet megítélésénél szem előtt kell tartani — mondta Csicserin — hogy a külföldi nagytőke rendkívül gyorsan behatolt Oroszországba és ott gazdasági hatalommá is vált. Orosz kézen csak kisebb üzletek maradtak. Ily körülmények között illuzió, hogy Oroszország a világ mai állapotában független demokrácia lehetne. A demokrácia azt jelentené, hogy Oroszország ki van szolgáltatva a fejlettebb országoknak s hogy a világhatalmak oligarchiájának jármába kerül. Ez a tény buktatta meg Kereszkit.

— Az intervenciók idején Párisban és Londonban már nagy pénzügyi koncertek alakultak a remélt új Oroszország finanszírozása és egyuttal gyámság alá helyezése céljából. Nyugaton ezt nem veszik tekintetbe, valamint azt sem, hogy a szovjetkormány volt az, amely új rendet teremtett és erősen központosított államot létesített, rendkívül fejlett állami öntudattal és az antik nagyságot megküzölő állampszihológiával. Azelőtt a csak felelőrlő jövő nyomáshoz szokott tömegnek nem volt érzéke a közjó iránt. A megpróbáltatások éveit a szovjetkormány erőlyes vezető keze alatt még a legtávolabbi falvakban is megtanították erre az embereket.

— 312 új hadnagy. Beogradból jelenti tudósítónk: Öfelsége ma írta alá az ukázt, melylyel a beogradi katonai akadémia 48. osztályának 312 növendékét katonatiszteké nevezték ki. A 312 új hadnagy közül 60 a tüzérséghez, 20 a lovassághoz, 177 a gyalogsághoz, 15 a gárdához, 70 pedig a tehnikai csapatokhoz kerül.

— Markovics Szima tagad. Ljubljánban elfogott, a vidovdani király elleni merénnyel gyanúsított Markovics Szima volt kommunista képviselőt Beogradba hozták és átadták az ügyészségnek. Markovics a letartóztatás ellen felebbezett, de a beogradi elsőfoku törvényszék a letartóztató végzést helybenhagyta. A vizsgálóbíró ma kezdte meg dr. Markovics Szima kihallgatását. Markovics eddig az összes ellene felhozott vádakát elutasította és kijelentette, hogy úgy a vidovdani merénnyelben, mint annak előkészítésében részt nem vett, sőt tudomása sem volt semmiről.

— Az asszonyi könnyek a tudomány megvilágításában. Londonból jelentik: A brit tudományos társulat legutóbbi ülésén Sir Charles Cherrington neves orvos az asszonyi könnyekről tartott érdekes előadást. Abból indult ki, hogy lelki felindulások sokkal erősebben veszik igénybe a testet, mint a fizikai munka. „Az idegek érzékenysége — folytatta az orvos — gyakran erős felindulásokhoz vezetnek s ez az érzékenység kívül esik az ember akaratán. Példának okáért képtelenek vagyunk arra, hogy szívünk dobogását gyorsabbá tegyük vagy meglássuk. De ha felizgatódunk, akkor magától jelentkezik ez a tünet. Könnyen izguló emberek tehát sürűbben veszik igénybe a testi szervezetüket, anélkül, hogy ez ellen valamit

A genai és hágai konferenciákról

— A jelenkor nagy kérdése, hogy a gyöngébb országok az erősebbek gazdasági uralma alá kerüljenek-e, vagy megtarthassák-e önállóságukat, Oroszországban a szovjetrendszer uralmával és annak erős központosításával függ össze. A genai és hágai konferenciának népünk számára alapvető fontossága volt, mert a világhatalmak az a kísérlete nyilvánult meg rajtuk, hogy céljaikat békés behatolás útján érik el. A forradalmi szociálisták harca ezért az orosz nép függetlenségére nézve is rendkívül nagy jelentőségű, mert a forradalmi szociálisták akarva, nem akarva a világtőke uralmának útját egyengetik Oroszországban. Az általuk kívánt állítólagos demokrácia Oroszország kiszolgáltatását jelentené a világtőkének. A forradalmi szociálista vezeték elítéltetése megítélésénél nem szabad elfelejteni, hogy 1918-ban az antant hatalmak is kijelentették, hogy a szovjetkormány bukása után az ezzel a rendszerrel összekötöttesben állottakkal szemben a kollektív felelősség elvét fogják érvényesíteni, ha állampolgáraik Oroszországban valami kárt szenvednének. A német sajtó barátságosan álláspontját ebben az ügyben nem értem és kérdeznem kell: cui prodest? A mi kemény harcunkban az orosz nép igazi függetlenségéért a német népnek és minden szolgásgába hajtott népnek csak azt kiálhatjuk oda, hogy: Tua res agitur!

Szoros barátság Orosz- és Törökország között

— Az ázsiai népek függetlenségi mozgalmait a jelenkor egyik legfontosabb jelenségeként tartjuk. Török- és Oroszország között szoros barátság van. Véleményünk szerint a tengerszorosokra vonatkozó statutumot csakis a Fekete-tenger parti államainak szabad kidolgozniok. A tengerszorosok szabadsága ugyanis nem jelentheti azt, hogy Anglia bármikor szabadon küldhessen hadihajókat a Dardanellákba...

Csicserin nyilatkozata tanubizonyosság a német szociáldemokraták azon álláspontja mellett, hogy a szovjetrendszer Oroszországban nemzeti kérdés. Különös tehát a moszkvai kommunistáknak az az igénye, hogy az orosz szempontokat más körülmények között élő népekre rákényszerítsék.

tehetnének. Ez a túlzott mértékben való igénybevévés természetesen kimeríti a szervezetet és e kimerültség nyomán lehangoltság keletkezik. Nos, minthogy az asszonyok érzékeny lelkületűek következtében inkább alá vannak vetve ilyen izgalmaknak s minthogy testi szervezetük ellentálló képességük is kisebb, mint a férfiaké, ennek az a természetes folyamánya, hogy gyorsabban merülnek ki és a kimerülés egyik tünete, a könny, szintén gyorsabban jelentkezik. Ezzel lehet megmagyarázni azt, hogy az asszonyok inkább hajlamosak a sírásra, mint az erősebb nem képviselői. Azt is megfigyelték, hogy manapság az asszonyok többet könnyeznek, mint régebben. Ennek is megvan a magyarázata. A modern élet sokkal intenzívebben nehezíti az idegekre, mint évtizedekkel, vagy évszázadokkal ezelőtt. S minél inkább emancipálódik a nő, annál inkább ki van téve az idegkimerülésnek és a könnyezésnek. Sir Charles az asszonyok rovására írta azt a körülményt is, hogy képtelenek erejük nagyságát megbecsülni. Nem tudja, mikor hagyja abba a munkát, vagy a szórakozást. Addig strapálják magukat, amíg csak mozogni tudnak és addig táncolnak, amíg a zene szól. Ha munkaerejük lehetőségeit jobban meg tudnák mérni, bizonyos, hogy kevesebbet kellene sírniok.

Élvezni fog,

ha naponként megtekinti a „SOA” kirakatait.

— **Orvosi hír. Dr. Szalontay Zoltán** orvos rendelését ismét megkezdte. (Vasut utca 48.)

— **Uj részvénytársaságok.** A kereskedelmi miniszter a következő új részvénytársaságok alapítását engedélyezte: 1. Siemens Frigyes szabadalmazott főzőgépgyár r.-t. Beogradban 300.000 dinár alaptőkével. 2. „Bojana” vegyészeti gyár r.-t. Novisadon 5.000.000 dinár. 3. Szerb nyomda r.-t. Vrsacon 100.000 dinár. 4. Jugoszláv Growu-Gore gyár r.-t. Susakon 300.000 dinár. 5. Szállítási r.-t. 3.000.000 dinár. 6. Szövetkezeti Bank r.-t. Bjelinán 1.000.000 dinár és 6. Gőzfűrészt r.-t. Zsivnicán 3.000.000 dinár alaptőkével.

— **A zagrebi lapok** az általános nagy drágaságra való hivatkozással október elsejével egyes példány számaik árát hat koronára emelték fel.

— **Készül az új lakástörvény.** Beogradból jelenti tudósítónk: Az új lakástörvény, amely 1923. évi január elsején lép életbe, az eddigi gyakorlattól eltérő újításokat hoz, amennyiben a háztulajdonosok érdekeit is lényegesen figyelembe veszi. Ugyanis a mostani házbérek megállapításánál a háború előtt fizetett bér vétetett alapul. Az 1923. január elsején életbelépő törvény egyik rendelkezése szerint a lakbér megállapítása a szabad alku tárgyát képezi. A másik fontos rendelkezés úgy szól, hogy a lakóknak 1925. január elsejéig nem lehet fölmondani. A törvény végrehajtására vonatkozó végrehajtási utasítás most készül a szociálpolitikai minisztériumban.

— **Megölte az erjedő must.** Csermák Milos kamenicai lakos lement atyjának boros pincéjébe, ahol több hordó must erjedt. Mikor már sokáig lenn volt utána ment 27 éves Ádám nevű bátyja, hogy megnézzék mi történt öccsével. Ez sem jött azonban vissza, mire a házi-szolga is lement a pincébe. Ennek távolmaradása azonban már aggodalomba ejtette a házbelleket és lementek a pincébe, ahol a két Csermák testvért holtan, a házi-szolgát pedig eszméletlen állapotban találták meg. A megejtett boncolás a halál okául széndioxid mérgezést állapított meg.

SPORT

Vasárnapi eredmények:

* **Novisad NTK—Subotici Sport 3:1** (0:1). **Biró: Zsivánovics.** — A subotici Sport ismét bebizonyította, hogy nem érdemtelenül bírja a novisadi közönség szimpátiáját. Ezúttal is dacára, hogy a csapatban öt tartalék játszott, gyönyörű, fair és élvezetes futballtudást hoztak magukkal a fiatal, ugyszólván gyerek játékosok. A stoppolás és az ésszerű passzjáték dolgában versenyezhetnek a legjobb novisadi erővel is; és ebben a tekintetben az NTK-nál is határozottan jobbak voltak. Egyedüli gyengeképeségű emberük a balszélső volt. Az NTK, Halász és Hauslohner verbánszi játékosokkal megerősítve most kitűnő együttést képez. Különösen Hauslohnerrel nyert sokat a csapat, s bár szemmel látható volt a hatalmas termetű játékosok bizonytalansága a csuszós talajon, nagyon kielégítő nyújtottak. A Sportból Ilgen és Jagica, az NTK-ból Vermes és Lenci érdemelnek külön megemlést. — Az első félidőben a suboticiak érik el a vezetést Miskolci öngoljára révén. A második félidőben „Vili” egyenlít, majd Breznik és Schaffer révén még két goalt ér el az NTK.

* **A NAK—Konkordia** mérkőzést nem játszották le, mert a NAK a hivatalos lapból értesülvén az összes novisadi egyesületek eltiltásáról, le sem utazott Beogradba. A hivatalos lapban ugyanis az is állt, hogy a még le nem játszott bajnoki mérkőzéseket 3:0 arányban a beogradai csapatok javára írta az alszövetség.

Zagreb: Lengyel—Jugoszláv válogatott 3:1. Az idén a második érzékeny veresége ez a tiszta zagrebi játékosokból álló jugoszláv csapatnak. Az első hasonló vereséget a románoktól szenvedte a csapat 2:1 arányban.

* **Nürnbergi FC. Prágai Spárta 3:0.**

* **A MAC. atlétikai versenye.** A MAC. vasárnapi nemzetközinek hirdetett atlétikai viadálára az idegen atléták nem érkeztek meg és így csak egyesületközi mérkőzés volt, amelyen

azonban több jó eredményt értek el. A nap legkimagaslóbb eseménye a távolugrásban elért nagyszerű eredmények, amennyiben ketten ugrottak 7 métert. Részletes eredmények: 100 yardos síkfutás királydíj I. Gerő (KAOE.) 10 mp. 2. Vida. 220 yardos síkfutás József kir. herceg díj I. Juhász (MTK.) 22'8 mp. 2. Vida. 400 m. síkfutás, Andrassy díj I. Fixl (MAC.) 50'8 mp. 2. Kuruncy. 800 m. síkfutás Horváto- vics vándordíj I. Benedek (MAC.) 2 p. 3'6 mp. 2. Fonyó (MTK.) 200 m. gátfutás I. Somfay (MAC.) 25'8 mp. 1500 m. síkfutás I. Kulasora (MAFC.) 16 p. 10 mp. 4x200 m. staféta MTK. (Vogl Kuruncy, Kainrath, Juhász) 1 p. 33'9 mp. 2. MAC. Távolugrás, Eszterházy emléktverseny I. Molnár (Székesfehérvári TC.) 714 cm. 2. Somfay (MAC.) 7 m. Magasugrás I. Magyar (MTK.) 175 cm. Rudugrás I. Brausz Károly (FTC.) 300 cm. Súlydobás, Államdíj I. Engelthaler (Hódmezővásárhely) 13.02 m. 2. Vallay (MAC) 13.02, Diszkoszvetés I. Molnár (MOVE-Eger) 40.43 cm.

* **Botrányba fulladt a VAC. MTK. mérkőzés.** MTK. találkozója a VAC.-cal mindig meglepetéseket szokott okozni. Tavaly a vívók a minimális goaldiferenciával legyőzték a testgyakorlókat, a vasárnapi verseny pedig kínos botrányba fulladt, amelynek még súlyos következményei lesznek az MLSz. előtt. A mérkőzés a második félidő 23 percéig, ha nem is nyugodtan, de mégis eléggé simán folyt le. A 23 percben azonban a VAC. kapu felé lero- hanó Opatát a tizenhatos vonal sarkánál Grosz durván elgáncsolta. A bíró szabadrugást ítél közben oda futott Molnár, aki hangosan követelte Grosz kiállítását. A bíró leintette, mire Molnár azt kiáltotta:

— Gyalázat, legalább figyelmeztesse kiállításra.

A bíró erre Molnárt állította ki. A VAC. ellen megítélt szabadrugás után tumultus keletkezett a VAC. kapu előtt. Opatá magasan épen fejelni készül, de Weisz (VAC.) ebben megakadályozza. Bíró fütyül, a játék megáll és tizenegyet ítél a VAC. ellen. Erre Fischer a VAC. kapusa a bíróhoz rohan két kezével megragadja az ingét és ráncigálni kezdi. Több VAC. játékos gyülekezik a bíró körül lármáznak és kifelé tolják a pályáról. A tumultusra a közönség a pályára özönlik, a bíró erre lefújja a mérkőzést. A zavarban Opatá Fischert arcultá, Hermant pedig Braun meg- rugja Hermant eszméletlenül esik össze és csak hosszú idő múlva tér vissza eszmélete. Nagy lökdösés és kavargás támad, végül a rendőrség megtisztítja a pályát a közönségtől.

* **Budapesti football eredmények.** MTK.—VAC. 2:1 (1:0) MAFC.—MAC. 1:0 UTE.—Zugló 1:0, III. ker. TVE.—BTC. 1:0, FTC.—Törekvés 2:2, Vasas—KAC. 1:1.

* **Emberevő csatár.** Egyik berlini lapban olvassuk: Chippenhamban, Bristol városától 35 kilométernyire, a mult szombaton footballmérkőzés volt. Az egyik csapatban általános meglepetésre a balszélső csatár mezt- láb játszott. Mint kitűnt, a meztlábás footballista egy Angliában nemrég letelepedett hottentotta volt, aki nem bírta meg a lábbelét, de viszont hódolni akar footballszüvenedélyének. Azt lehetne hinni, hogy a tusakodásban a hottentotta meztelen lábát letaposták az ellenfél játékosai. Pedig nem ez történt és nem az exotikus footballista sebesült meg, hanem már a játék elején ő miatta fordultak panasszal a bíróhoz. Az történt ugyanis, hogy egy heves támadás közben, amelyet a néger vezetett, az ellenfél hátvédje és egyik fedezete el akarta tőle venni a labdát. A színes footballista felháborodott, haragjában hirtelen kitört belőle az ősember, felkapta a hádvét lábát és teljes erejéből beleharapott. A bíró természetesen sietett kiállítani a hottentottát, akiből, úgy látszik, néha-néha ki akar törni a kannibál.

* **Subotica—Sombor 2:0 (0:0).** **Biró:** Csillag. A hideg idő dacára sok néző jelent meg a mérkőzésen. A csapatok mindkét rész- ről sok tartalékot állíthattak és igen nivótlan footballt produkáltak. A suboticiaknál Marci- kics (Bácska) Held (SAND.) és Varga (Sport) a somboriaknál Sulyok, Kaics és Begócki vol- tak igen jók. A goalokat Varga és Marci lő- ték. Csillag kitűnően bíraskodott.

Tarka krónika

Pesti szerelem (Levél)

A Kossuth Lajos-utca sarkán villamosra vártam, mikor gyengéd nyomást éreztem a karomon.

— Ilona! — szoltam meglepetten és éreztem, hogy a vér az arcomba szalad. — Hogy kerül maga ide?!

— Hat esztendei házasságom alatt ez az első alkalom, — mondotta — hogy az uram egyedül elengedett Budapestre. És milyen szerencsém van! Megtaláltam magát.

Elragadó volt, — arcán a régi mosoly, beszédében a régi közvetlenség és a régi, könnyelmű biztatás. Ilona! Iluci, — a mi rég elmúlt boldog tavaszunk, mikor holdas esteken, egymás kezét simogatva jártunk a gesztenye- fák alatt és nagy fogadalmakat tettünk a jövőre. Mi lett belőle? Hogy él, szereti-e az urát, van- nak-e gyermekei? Mindezt meg fogom kér- deni, én még mindig szeretem, csak őt szere- tem, sohasem is szerettem mást. Ezt meg fogom mondani neki. De itt a villamosom.

— Nagyszerű! Maga is ezen jön? — uj- jongott, mikor látta, hogy vele együtt szállok föl. Alig hogy helyet foglaltunk, kikapta ke- zemből az Est-et és megnézte a hátsó oldalát.

— Mit keres? — kérdeztem.

— A Baróti-szeszt — mondta gond- terhelte arccal.

— Van?

— Az is van. Azt mondják, már ki van játszva.

— Hogy vette?

— Háromezeröttszázért.

— Drága. De minden a börtöntől függ.

— Van Phoebusom is.

— Az jó.

— Maga is játszik? — kérdezte.

— Van egy és másom.

Megragadta a karomat és lázas izgalom- mal sutogni kezdett:

— En adok magának néhány jó tippet. Vegyen Pamutot. Vagy tudja mit? Zabotait. Abban most valami román tranzakciót csináltak. Ha van Olaja, azt tartsa meg. A Földhitelbank — az is tipp. Telefon! Az nagyon jó. Hát én hogy jártam! Az uram tizenegyezerért vett Ganz Danubiust, tudja, még Hegedüs alatt. Husz darabunk volt, — képzelje, ha az most megvolna! Te jó Isten! Huszonhatnál adtuk ei.

— Nem tudom, a Trust...

— Nekem volt, hatért vettük és tizenket- tőnél adtuk el. Tudja Isten, — most olyan bi- zonytalan. Hanem a vaspapírok, szénbányák, — azok jók. Mit hall a malmokról?

Még vagy tíz percig csevegett kedvesen, lelkesen, alaposan. En célnál voltam. Mikor gyors bucsuzás után leugrottam a villamosról, még utánam szolt:

— Igaz! Megnősült már? Fogadja meg a tanácsomat, — vegyen Zabotait. Még van benne!

... Szegény, öreg gesztenyefák!

Színház—Mozi

A mesebeli herceg. Kevés ilyen elra- gadó, kedves és bűbajos filmet láttunk itt, mint az a kis játék, amelyet tegnap mutatott be az Apolló. Fantasztikus játéknak nevezi a plakát, de filmrevetett költeménynek is nevezhetnők. Mese, csodálatos mese ez! Pompa és fény, ragyogó tervek, amelyeket mesebeli, gyönyörű emberek nepesítenek be. Az ember csodálkozva kérdezi, hol terem ennyi szép ember? Agnes Ayres a darab főhősnője végtelen kedves terem- tés. Minden mozdulata, minden gesztusa lélek- kel, kifejezéssel teljes. Kevés ilyen elragadó színésznőt láttunk még. A közönségnek szinte odatapadt a szeme a film minden villanásához s a kritikusok egyértelműleg megállapították, hogy egy ilyen filmet csakis egy igazi művész agy alkothatott — Amerikában.

Felelős szerkesztő: **Dr. Szlezák Rezső**
Kiadótulajdonos: **Fáth Ferenc és társai**

Butor asztalost

butorkereskedés részére, aki politur és javítási munkálatokban jó munkás, állandó alkalmazásra kerestetik. 3703-1-3

Feldmann Rudolf és Zsiga
Beograd, Kralja Milana ulica 43.

Egy 60 cm. héblis vágógép

egy kézi fűzőgép 150 000 drótkapoccsal együtt és más különböző könyvkötészeti felszerelés

azonnal eladó. — Ugyanott felvétetik egy képzett könyvkötősegéd és egy 12—15 éves ügyes mindenese fiú. Cim a kiadóban.

3698
2-3**Szabóműhely megnyitás**

Ertesítés: Van szerencsém tudomására hozni a nagyérdemű közönségnek, hogy a mai kor igényeinek megfelelő férfi-szabó műhelyt nyitottam. A legújabb szabású fazonokat mérsékelt árak mellett készítem. A n. é. közönség szíves támogatását kérve vagyok tisztelettel

Misics György, uriszabó
Slovačka (Attila) u. 2. 3713 1-2

Magán ház

eladó. — 2 utca, 2 udvari szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekkel. Lakás átvehető.

Militár Döme, Bem u. 22—a.

Eladó iroda-fal,

mindkét oldal fényezett vörös bükkfa, opál üvegekkel. Megtekinthető Kralja Petra 28. fogmüvevem

Ugyanitt 1 tanuló a laboratóriumba felvétetik. 3711-1 0

?

létezőnek leggyorsabban és legolcsóbban mindenemű könyvnyomdai munkák

GUTENBERG

könyvnyomdában Novisad, Szabadság-tér 1. szám alatt (a rom. katólikus templommal szemben). — Telefon 98.

Pályázati hirdetmény.

A novisadi rom. kath. hitközség a rókusai templomban megüresedett

kántori állás

betöltésére pályázatot hirdet.

A kántori oklevéllel rendelkező pályázók ajánlataikat a fizetési igények megjelölésével f. évi október hó 10-ig nyújtják be a

Novisadi Rom. Kath.
Plébánia Hivatalhoz.
6—0

ALMA

szép, steier fajták, olcsón kaphatók

ČAKOVAC-nál

Novisad (Ujvidék) Futaki-ut 29 (43.)
szám alatt az udvarban. 3710-1-3

**APOLLO
MOZGÓ**

OKT.
3 4-5

Mesebeli herceg.

Fantasztikus filmjáték 5 felvön.

Orsógép kerestetik,

új vagy használt. Árajánlat és nagyságfeltüntetés küldendő

SVET. N. MITIĆ

Zvornička ul. (Bristol-épület) Beograd.

ÖNÁLLÓ SZABÁSZ

mielőbbi belépésre állást keres. Nagyobb városokba vidékre is elmegy. Szíves megkereséseket a kiadóba kér. 3715-1-2

Eladó

a tisztviselőtelep mellett, a temetővel szemben 3714-1 3

új családi sarokház.

Vétel esetén lakás átvehető. Cim: Darányi-telep 38—a.

Malom eladás.

Eladnám fizemben lévő 5 járatu malomomat, mely előállít óránként 3 mm. buza és 3 mm. kukorica lisztet. Érdeklődhetni a tulajdonosnál 3665-2-3

Klausz Jakab, Piroson.

Az őszi idény beálltával,

a folyton emelkedő árak dacára és hogy f. vevőimnek alkalmat nyújtsak az üldívat cikkekkel o'cso áron való bevásárlásra, a mai szabott áráktól

10 százalék engedményt adok.

Raktáron tartok: Elsőrendű nyakkendőket, kalapokat, fehérneműt, sport-sapkákat, harisnyát stb.

Tisztelettel WEISZ JENŐ

Ulica Kralja Petra 28. 3712-1-3

Szabósegédek és varróleányok

állandó konfektio munkákra jó fizetéssel felvétetnek. Ugyanoda egy leány és fiú tanonc kerestetik.

„RAPID“ Konfektio Iparvállalat
Gradjanski trg (Fa-tér) 4. vagy Duna u. 8.

Tanoncznak

legalább két középiskolát végzett fiú felvétetik a Gutenberg-nyomdában.

Üzleti szolgát

keres a Gutenberg-nyomda.

Szövőszakmunkások

kerestetnek krimer és plüs előállításához egy zimonyi gyárba. Ajánlatokat alanti címre: 3709-1-2

SVET. N. MITIĆ

Zvornička ul. (Bristol-épület) Beograd

A közelgő Iskolaidény alkalmából felhívom a zárdaintézetek és a kántortanító urak b. figyelmét a kiadásomban megjelent **Lén Jakab** egyházi karnagy által összeállított

JUBILATE DEO

című ifjúsági ima- és énekeskönyvre, amelyből korlátlan mennyiség kapható. Ára félvászon kötésben 7-50 dinár, egész vászon kötésben 10.— dinár. Viszontelárusítóknak árengedmény.

ÁBRAHÁM JÁNOS

könyv- és papirkereskedése Novisad, Sándor király u. 9. szám.